

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2154/23
7.3.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Весне Филиповић и Олге Арсовић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., као правног следбеника ББ, чији је пуномоћник Душан Стојковић, адвокат из Београда, улица Његошева бр. 28-а, против тужене Eurobank Direktna а.д. Београд, улица Вука Караџића бр.10, коју заступа Иван Березлев, адвокат из Београда, улица Шуматовачка бр.108, ради раскида уговора о кредиту, одлучујући о жалби тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 736/17 од 16.12.2022.године, у седници већа одржаној дана 07.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужиље и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 736/17 од 16.12.2022.године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиље и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се раскину Уговор о кредиту бр.... од 11.07.2008.године и Уговор о пословном револвинг оквирном кредиту плус бр. ... од 11.07.2008.године закључени између тужиље и тужене Eurobank Direktna а.д Београд због промењених околности. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се наложи Служби за катастар непокретности Палилула брисање терета заложног права на непокретностима (хипотеке) уписаних на једнособном стану бр. 5 у приземљу трећег улаза зграде бр. ..., у ул. ..., постојећој на КП број ..., уписане у ЗКУЛ бр.... КО ... и на двособном стану бр. 62 на ... спрату зграде у ул. ... у ...на кат.парцели ... уписане у ЗКУЛ бр. ... КО ... Ставом трећим изреке,

обавезана је тужилца да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 59.250,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавила тужилца, побијајући је из свих законом прописаних разлога. Трошкове другостепеног поступка је образложено тражила.

Тужена је доставила одговор на жалбу тужилце. Трошкове другостепеног поступка је је образложено тражила.

Испитујући правилност пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП (Службени гласник РС” бр.72/2011, 49/2013 - одлука УС, 74/2013 - одлука УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020 и 10/2023 – други закон), Апелациони суд је оценио да је жалба тужилце неоснована.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, нити је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП на коју жалба тужилце посебно указује јер првостепена пресуда садржи јасне, потпуне и непротивречне разлоге о чињеницама важним за пресуђење који нису у супротности са садржином изведених доказа, изрека пресуде је јасна и непротивречна разлозима датим у образложењу, како у односу на чињеничне закључке, тако и примењене прописе.

Према утврђеном чињеничном стању тужена банка тада Eurobank EFG štedionice а.д. је са правним претходником тужилце ББ из ... закључила два уговора о наменском кредиту и то: Уговор о кредиту бр. ... од 11.07.2008.године за куповину пословног простора којим је према члану 1 банка ставила кориснику на располагање кредит са валутном клаузулом у износу од 126.400,00 CHF у динарској противвредности по куповном курсу банке на дан исплате за куповину пословног простора, на рок од 300 месеци рачунајући од дана пуштања кредита у течај према члану 3 уговора, уз плаћање камате од 11,50% на годишњем нивоу и то на неотплаћени износ главнице почев од дана пуштања кредита; као и Уговор о пословном револвинг оквирном кредиту плус бр. ... од 11.07.2008.године којим је банка правном претходнику тужилце одобрила кредит са валутном клаузулом у износу од 64.000,00 CHF у динарској противвредности по куповном курсу банке на дан исплате ради набавке обртних средстава, који кредит се према члану 3 тачка 1 одобрава на рок од 120 месеци од дана испуњења свих услова из овог уговора од стране дужника и уз плаћање камате од стране корисника кредита предвиђене чланом 5 тачка 1 по стопи 14,00% на годишњем нивоу и то на неотплаћени износ главнице почев од дана пуштања кредита. Чланом 4 оба уговора о наменском кредиту предвиђени су инструменти обезбеђења између осталог и конституисање заложног права првог реда на непокретности хипотекарног дужника ВВ и то на једнособном стану бр. 3 који се налази у приземљу, трећег улаза куће, кућни број ... у ул. ... на кат.парцели ..., описан у А листу под редним бројем 12, ЗКУЈ бр. ...КО ... и непокретности хипотекарног дужника ГГ и то на двособном стану бр. 62 на ... спрату у ул. ..., на кат парц бр. ... уписане у ЗКУЈ бр. ... КО ... и уписом заложног права извршне вансудске хипотеке првог реда у смислу члана 15 Закона о хипотеци код надлежног органа. Парничне странке су дана 1.12.2010.године закључиле и Анекс број 1 уговора о

пословном револвинг оквирном кредиту плус ... од 11.07.2008.године којим је измењен члан 6 основног уговора додавањем тачке 6.4 којом се дужник обавезао да у периоду важења овог уговора усмерава најмање 80% укупног годишњег плана промета преко рачуна отвореног код банке, а најмање 700.000,00 динара у апсолутном износу на нивоу сваког календарског квартала, а у случају неиспуњења ове обавезе да плаћа банци надокнаду по стопи од 0,5% квартално обрачунато на одобрени износ кредита. Тужила као доктор ветеринарске медицине пре закључења спорних уговора није одлазила у експозитуру тужене банке и није разговарала са службеником банке нити се распитивала о условима кредита, већ је у договору са тадашњим супругом који је био ... тужене банке одлучила да закључи предметне уговоре о кредиту индексиране у CHF. У време закључења оба уговора курс CHF био је стабилан, тако да нико није очекивао, па ни тужила, да ће доћи до нагле промене курса CHF, а њен тадашњи супруг је тада био запослен у банци и сматрала је да као стручњак зна шта ради за своју породицу. Тужила је редовно отплаћивала кредит према уговору о кредиту за пословни простор, а и по другом уговору за обртна средства све до 2015.године када се појавио проблем јер је дошло до наглог скока CHF те јој је рата са 1.700 ЕУР месечно порасла на 2.600 ЕУРа. Рате кредита тужила је престала да плаћа 2015. године, када је престала да обавља делатност јер више није могла да плаћа рате кредита и да измирује пореске обавезе и обавезе према држави. Решењем Агенције за привредне регистре у Београду од 16.01.2015.године ББ је престала да постоји услед брисања из регистра привредних субјеката. Тужена банка је понудила тужили као дужнику обавезе радње која је брисана из регистра конверзију кредита из валуте CHF у валуту Евро и то у време када је први пут дошло до промене курса CHF и његовог наглог скока, али ту конверзију тужила није прихватила. Према економско-финансијском вештачењу средњи курс CHF на дан закључења уговора о кредиту 11.07.2008.године био је 48.5162 динара, а средњи курс Евра на исти дан 78,8048 динара, док је на дан подношења тужбе 21.02.2017.године средњи курс CHF 116,3549 динара, а средњи курс Евра 123,8598 динара. Посматрано на дан 21.02.2017.године у односу на 11.07.2008.године курс CHF валуте је апресирано и то: куповни курс у односу на куповни курс Евро валуте за 52,57%, а у односу на РСД за 138,61% и средњи курс у односу на средњи курс Евро валуте за 52,57%, а у односу на РСД за 139,83%. Банка је прогласила кредит доспелим 07.08.2015.године. Такође, између истих странака вођена је парница П 199/15 ради утврђења да су поједине одредбе предметних уговора закључених између правног претходника тужиле и тужене банке апсолутно ништаве те је пресудом овог суда П 199/15 од 31.05.2017.године која је постала правноснажна дана 31.08.2017.године делимично усвојен тужбени захтев тужиле у погледу утврђења одређених одредби, а тужена је обавезана да тужили на основу неосновано наплаћених ануитета исплати износе по оба Уговора о кредиту. Дана 14.09.2017.године тужена банка је упутила тужили допис и изјаву о пребијању на основу правоснажне пресуде овог суда П 199/2015 од 31.05.2017.године у којима је наведено да банка врши пребијање потраживања које тужила има према банци у износу од 499.872.46 динара са делом потраживања које банка има према тужили и то на начин што ће за наведени износ умањити износ дуга по основу главнице тако да након извршеног пребијања дуг тужиле износи на дан 24.08.2017.године по основу главнице 175.909,00 евра, а по основу редовне камате 12.622.00 евра. Након подношења ове тужбе тужена банка је као извршни поверилац покренула извршни поступак против ВВ као извршног дужника пред Првом основном суду у Београду на основу извршне исправе - заложне изјаве ради намирања потраживања банке по уговору о кредиту број ... од 11,07.2008.године у

износу од 117.266,89 CHF, а решењем о извршењу Првог основног суда у Београду Ии 24293/19 од 06.11.2020.године је одређено предложено извршење. Такође, парничне странке су закључиле и уговор о кредиту број ...од 05.06.2010.године којим је на основу прихватања понуде, захтева дужника и одлуке тужена банка одобрила кредит у износу од 139.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу банке на дан пуштања кредита у течај у циљу рефинансирања постојећих кредитних задужења дужника.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредаба члана 2 тачка 24 Закона о девизном пословању, те члана 133 став 1, 135, 395, 1065 Закона о облигационим односима одлучио као у изреци ожалбене пресуде. Наиме, отежано испуњење обавеза тужиље услед наступања промењених околности не представља објективну категорију, односно нужну последицу промењених околности, већ се цени субјективно, према околностима сваког конкретног случаја. По налажењу првостепеног суда тужиља није доказала да јој је испуњење обавезе отежано у тој мери да је очигледно да уговор више не одговара њеним очекивањима и да би било неправично одржати га на снази односно није доказала висину прихода и расхода ни у време закључења поменутих уговора о наменском кредиту за куповину пословног простора и набавку обртних средстава, нити у периоду када је престала да плаћа рате 2015.године, нити у време подношења тужбе 21.02.2017.године, те да јој је због лоше економске ситуације било отежано испуњења уговорне обавезе, нити је прихватила конверзију кредита коју јој је тужена понудила чиме је могла да избегне даљи раст курса CHF.

Наведено чињенично стање утврђено је потпуно и поуздано и оно логично и несумњиво произилази из изведених доказа, које је првостепени суд правилно ценио, у складу са чланом 8 ЗПП и правилно применио материјално право – одредбе Закона о облигационим односима, када је одлучио као изреком ожалбене пресуде, а своју одлуку је образложио јасним и довољним разлозима, које као правилне прихвата у свему и овај суд као другостепени.

Неосновани су наводи жалбе да је током поступка изведен доказ економско-финансијским вештачењем из кога произилази да је дошло до енормног раста валуте ЦХФ што је за последицу имало и отежано испуњење месечне обавезе јер је уместо планираног издатка тужиља морала да издваја значајно већи износ да би измирила доспеле обавезе, те да је пораст валуте ЦХФ нарушио начело једнаке вредности узајамних давања, која повреда је за последицу имала немогућност остварења сврхе уговора, јер тужилац треба да врати нешто што није ни примио.

Уговор о кредиту као двострани правни посао ствара права и обавезе како за банку као даваоца кредита, тако и за физичко или правно лице као корисника кредита. Приликом закључења уговора и одређивања висине престација странке имају у виду постојеће околности, односно оне околности које ће према предивиђањима у домену њихове моћи наступити у будућности. Међутим, уколико током извршења наступе одређени догађаји који су по својој природи изванредни и ако их странке у време закључења уговора нису могле предвидети, оне представљају један од кумулативних услова за раскид уговора, с обзиром да само присуство изванредног догађаја није довољно за раскид уговора, већ се захтева да оно доводи до претерано отежаног извршења обавезе. Дакле, да би дошло до раскида уговора, присуство изванредности и

непредвидивости догађаја треба да доведе до тога да је испуњење обавезе за једну странку постало претерано отежано или би јој нанело претерано велики губитак, с тим да и у ситуацији постојања кумулативних услова (наступање изванрених околности и отежано испуњење обавеза) закон предвиђа да се уговор неће раскинути у ситуацији ако друга страна понуди или пристане да се одговарајући услови уговора правично измене.

Тужила је у тужби и у поступку пред првостепеним судом тврдила да је након закључења уговора дошло до енормног и неочекиваног скока вредности CHF у односу на динар, а коју околност у време закључења предметних уговора није могла предвидети, те да јој је као последица у овако енормној разлици вредности швајцарског франка у односу на динар отежано испуњење уговорне обавезе, будући да је њена уговорна обавеза враћања кредита вишеструко увећана, а због које чињенице је уговор изгубио циљ и сврху, на коју околност је вештак финансијске струке извршио поређење курсева, утврдивши проценат апresiasiје CHF у односу на ЕУР и РСД.

Међутим, одредбом члана 223 ЗПП прописано је да ако суд на основу изведених доказа (члан 8) не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, о постојању те чињенице закључиће применом правила о терету доказивања. Терет доказивања је на странкама које тврде да имају неко право. Дакле, тужила на којој је био терет доказивања у погледу одлучне чињенице отежаног испуњења уговорне обавезе као једног од кумулативних услова за раскид уговора због промењених околности, током првостепеног поступка пропустила је да предложи доказе којима би се утврдило њено имовинско стање у време закључења поменутих уговора о наменском кредиту, у периоду када је престала да плаћа рате 2015.године, као и у време подношења тужбе 21.02.2017.године, већ се искључиво фокусирала на тврдњу да су се ануитети увећали, а што представља само један од услова за раскид уговора, те је правилно првостепени суд закључио да нису били испуњени услови за раскид уговора због промењених околности у смислу одредбе члана 133 ЗОО.

Сама промена курса швајцарског франка не представља околност коју тужила, у време када је закључила предметне уговоре о кредиту, није могла очекивати и предвидети, посебно што је њен тадашњи супруг био ... банке при чему промена курса страних валута у односу на динар није неуобичајена појава на домаћем девизном тржишту. Бирајући швајцарски франак за валуту везивања износа месечног ануитета отплате, тужила је свесно прихватила ризик да током будућег периода отплате, може доћи до промене курса, тако да околност наглог скока CHF у односу на динар, у смислу одредбе члана 133 став 1 ЗОО, не представља оправдан разлог за тражени раскид уговора због отежаног испуњења обавезе, нити је испуњен услов за раскид уговора због немогућности остварења сврхе уговора, будући да је тужила остварила сврху уговора куповином амбуланте за обављање ветеринарске делатности и њеног опремања средствима предметног кредита.

Такође, правилно је првостепени суд код оцене испуњености услова за раскид уговора због промењених околности, ценио права тужиле као корисника кредита и дужности банке као даваоца кредита, према одредбама Одлуке Народне банке Србије о мерама за очување стабилности финансијског система у вези са кредитима индексираним у страном валути од 24.02.2015.године и Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима. Наиме, Одлуком Народне банке

Србије о мерама за очување стабилности финансијског система у вези са кредитима индексираним у иностраној валути („Службени гласник РС“, бр.21/15 и 51/2015) донетом 24.02.2015.године била је прописана дужност банке да кредит индексиран у швајцарским францима и другој иностраној валути конвертује у кредит индексиран у евро, по курсу и на начин предвиђен овом одлуком и да корисницима стамбених кредита индексираних у швајцарским францима најкасније 30 дана од дана ступања на снагу ове одлуке, понуди четири конкретно наведена модела закључења анекса уговора којим би се изменили услови отплате кредита. Законом о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима („Службени гласник РС“, бр. 31/2019) чланом 1 прописано је да се овим законом уређују права и обавезе банке и корисника финансијских услуга - физичког лица са којим је банка закључила уговор о стамбеном кредиту са валутном клаузулом - индексиран у швајцарским францима у поступку конверзије дуга по основу овог кредита у дуг индексиран у еврима, а чланом 4 да је банка код које корисник отплаћује стамбени кредит, односно која има потраживање по основу тог кредита на дан ступања на снагу овог закона дужна да понуди конверзију преосталог дуга по том кредиту у дуг индексиран у еврима по курсу за конверзију а преостали дуг у смислу става 1 овог члана чини износ главнице на дан конверзије увећан за износ доспеле а ненаплаћене редовне камате на дан конверзије и износ добијен конверзијом из става 1 овог члана умањује се за 38%. Међутим, иако се од тужиље као дужника по предметним уговорима очекује да превазиђе догађај у циљу испуњења уговорне обавезе, тужиља иако је имала могућност није током отплате кредита прихватила да се конверзија кредита изврши у складу са законом и да се услови уговора правично измене конверзијом дуга у евре.

Сходно свему наведеном, а имајући у виду и да је 2010.године са туженом банком закључен трећи уговор и то уговор о рефинансирању обавеза по претходно закључена два спорна уговора о кредиту којим је уговорена валута обавезе у евро, а ради измирења кредитног задужења и свих обавеза по спорним уговорима, правилно је првостепени суд закључио да нису испуњени услови за раскид спорних уговора а самим тим ни услови да се наложи катастру непокретности брисање zaloжног права на непокретностима ближе наведеним у ставу другом изреке и у члану 4 уговора о кредиту, па је одлука првостепеног суда потврђена, а жалба тужиље одбијена као неоснована.

Имајући у виду изнето приликом доношења другостепене одлуке, овај суд је ценио и остале жалбене наводе али их посебно не образлаже сходно члану 396 став 2 ЗПП, јер се истима не доводи у сумњу законитост и правилност одлуке.

Потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу четвртом изреке јер је донета правилном применом члана 150, 153, 154 и 163 ЗПП сходно успеху и за радње које су биле нужне и оправдане за вођење поступка, а у складу са важећом Адвокатском тарифом.

Из наведених разлога, применом члана 390 и члана 401 тачка 2 ЗПП донета је одлука као у ставу првом изреке ове пресуде.

Како тужиља није успела са жалбом у другостепеном поступку, док састав одговора на жалбу тужене није био неопходан сходно члану 153 ЗПП, то Апелациони

суд странкама није признао право на накнаду трошкова другостепеног поступка, те је одлучено као у ставу другом изреке сходно одредби члана 165 ЗПП.

Председник већа – судија
Иван Негић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић